

Дзвоник

№ 154

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 13 рік видання, лютий, 2020 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 154, 2020 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Василь СИМОНЕНКО

Снігу, снігу сиплеться довкола

Снігу, снігу сиплеться довкола.

І садів травнева білизна.

Тільки плаче на морозі гола

Під холодним вітром бузина.

Тільки діти витягли санчата

І, б'ючи підборами об сніг,

Мчать, веселі, весну зустрічати,

Розсипаючи щасливий сміх.

Надія КИР'ЯН

Зимові слова

Зимове слово – сніг,
Зимове слово – білий
З'єднались, і навкруг
Сніжинки полетіли.

Зимове слово лід,
І ковзанка, і шуба.
Зимове слово піч,
Пальто, мороз і груба.

І лижі, й ковзани,
І теплі рукавички.
Зимові є пташки –
Це снігурі й синички.

А ще зимові є
Дві дівчинки Оксани,
Бо в їхніх іменах
Від нас сховались ... сани.

Спиридон ЧЕРКАСЕНКО

Зима і весна

– Насуплю я брови, – говорить
зима, –

І вітер з морозом повіє:
Усе скрізь загине – рятунку нема!
Під снігом замре, заніміє.

– А я засміюся, – весна
відмовля, –

І сонце пекуче засяє:
Прокинуться луки, ліси і поля,
Усе зацвіте, заспіває.

Віктор БЛИЗНЕЦЬ

Після хуртовини

Хоч у світлиці висить барометр, який може угадувати, коли дощ буде чи сніг, а коли сонячно, дідусь Гордій поглядає на нього рідко.

– У мене свій барометр, – каже він. – Як заниє ліва рука, так і чекай негоди.

Дідуся поранило в руку на війні з фашистами. Він був кулеметником, дві медалі «За відвагу» лежать он у шкатулці. Лаврик їх не раз роздивлявся, ще й хлопцям показував.

Після війни дідусь лісникував багато років. Отой ліс, що за селом, він саджав і вирощував. Тепер там сосни вищі за їхню хату і зайці водяться, гриби ростуть.

А дідусь уже не лісникує, бо старий став. «Був козак, та з'їздився», – так він каже.

Улітку дідусь доглядає садок, пасіку, а як похолодає то більше в хаті щось робить: то ложки вирізає з м'якої деревини – липи чи берези, то кошики лозові плете.

А Лаврик у нього ніби за помічника.

Ось і зараз: сидять вони проти вікна, старий плете верейку на картоплю, а малий приглядається та лозу подає.

– А що, Лавріне, скажу я тобі: мабуть, хуртовина буде, – облишає дідусь роботу й дивиться у вікно.

Лаврик також вглядається у відталу шибку.

– Та сонце ж он як, дідусю, світить, аж сніг переливається.

– Еге, моя лівиця мене ніколи не обманювала...

Хуртовина почалася наступного дня. Сонце де й поділося, довкруг потемніло, і садок, і город, і хати зникли за білою пеленою. Сніг ішов цілий день і всю ніч. Коли

Лаврик прокинувся і виглянув у вікно, то побачив, що яблуні й груші стали зовсім низенькі. То вони так потонули в заметах.

Накинувши кожушок, Лаврик вибіг надвір.

– Ой і снігу накидало! – загукав радісно. – Де мої лижі, де мої санчата? Дідусю, ви не бачили?

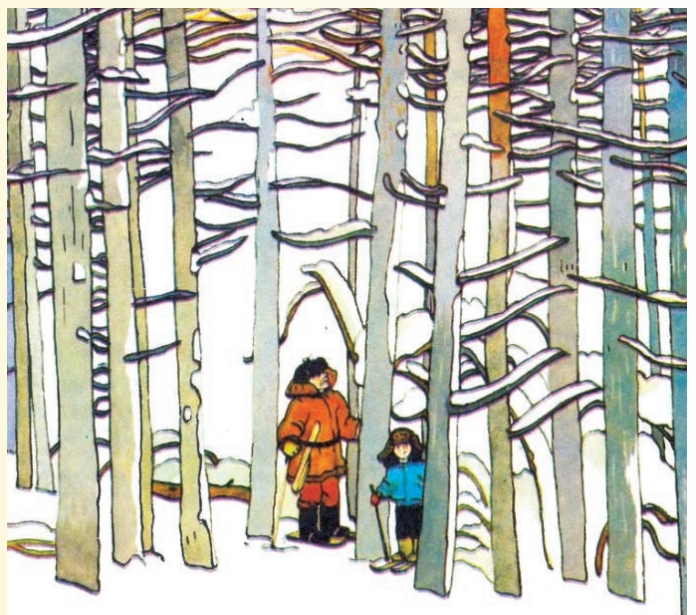
Дідусь уже прокидав стежину від ганку до хвіртки і тепер, зіпершись на дерев'яну лопату, перепочивав.

– Багато снігу – то добре, на врожай, – мовив. – Та мене зараз інше турбує: як там сосни мої? Гілля у них і так важке, а це ж стільки снігу навалило на хвою. Боюсь: поламає дерева, понівечить.

Дідусь побідкався, потім виніс із комори свої широкі лижі, які витесав колись із берези, дістав з горища довгу тичку. Застропив за потертого солдатського паска невелику довбеньку.

– А я? – Лаврик одразу збагнув, куди збиратися дідусь.

(продовження на 5 сторінці)

Людмила ДОРОШ

Як лелеки зиму зимували

Сьогодні хочу розповісти вам, любі малята, одну незвичайну історію, яка трапилася з Тарасиком та його пернатими друзями. Почнімо з початку.

Село, в якому живе Тарасик з родиною, вже давно було відоме своєю гостинністю та чуйними людьми не тільки його мешканцям, а й... лелекам. Недарма вже кілька років поспіль декілька лелечих сімей позивали тут гнізда і щороку поверталися з вирію в рідне їхньому серцю село. Адже тут – і ставок недалеко, тож завжди можна поживитися смачненькою жабкою, і дітлахи чемні – не лазять зазирати у гнізда, брати в руки лелечат, ніхто шкоди не завдасть.

Одна з таких лелечих сімей звила собі гніздо біля двору Тарасика, так що і Тарасик, і його друзі вважали ту лелечу сім'ю Тарасовою. Не раз вони питали хлопчину: «Ну, як там твої лелеки?», або «Вже вилупилися з яєць твої лелечата?». Тарасик тільки тішився цим. Він розумів, що ті лелеки були зовсім не його. Проте йому було приємно чути «твої лелеки», адже він полюбив і прив'язався до них. Коли наприкінці зими сніг починав танути, а сонечко гріти все сильніше, Тарасик вдивлявся в далину: чи не летять вже додому «його» лелеки. Хлопчині здавалося, що вони впізнавали його, що, підлітаючи до гнізда і бачачи його, вони починали ще завзятіше курликати і змахувати крильми.

Тарасик з цікавістю спостерігав за всіма етапами життя лелечої сім'ї – як лелечиха висиджувала яйця, а турботливий майбутній тато-лелека приносив майбутній матері щось у дзьобі попоїсти чи займав її місце у гнізді, оберігаючи дужим теплим тілом своїх майбутніх дітей та даючи можливість лелечисі політати, розім'яти ноги й крила, полювати.

Ось і цього року лелеки не забарилися з

вирію. Вони, як і Тарасик, раділи повернутися до рідного гнізда. У щоденних турботах весна, а за ним і літо промайнули швидко, майже непомітно. Вже давно вилупилися лелечата, вже вони разом із мамою й татом літають на полювання. Ще трішки – і вже не відрізниш, де батько-лелека, а де діти, так підрости. Хоча Тарас добре знав і відрізняв кожного.

– Скоро Спас, будуть знову твої лелеки відлітати, – сказала Тарасику бабуся. – Швидко летить час, ой, швидко.

Та надійшов Спас, а за ним і теплий вересень та золотого-багрянtimer жовтень, а лелеки – ні з місця. Полюють собі, як нічого й не було, живуть звичайним життям і, здавалось би, геть забули, що у вирій їм пора.

– Сусідські лелеки вже відлетіли, а твої не збираються? – запитав якимось у Тарасика його однокласник.

Тут вже захвилювався і хлопчина. Зустрівшись на вулиці із ветеринаром, Тарасик запитав у нього, що станеться з його лелеками, адже скоро зима.

– Ти не турбуйся, друже, думаю, що все буде добре. От ти знаєш, чому саме відлітають лелеки у теплі краї?

– Звичайно, – ображено закліпав очима Тарасик, – бо в нас стає холодно, а там вони можуть перезимувати. – Не зовсім так, – посміхнувся ветеринар. – У першу чергу вони відлітають, бо не можуть знайти поживи. Іноді, коли зима тепла, вони знаходять, чим прогодуватися, тому й залишаються зимувати. Проте це стається, дійсно, не дуже часто.

Дні минали, вже й до Різдва недалеко, а лелеки то в гнізді гріються, то за поживою відлітають. Не зима начебто надворі, а скоріше початок весни. Дітлахам снігу хочеться, зимових розваг, та в зими були інші плани. Іноді, коли вночі температура опускалася,

(Початок на 3 сторінці)

Але ж довелося ще довго відпрошуватися в мамі й бабусі.

– Ну, якщо замерзнете, то й додому не повертайтеся! – сказали вони в один голос. – Що старе, що мале! Два чоботи – пара...

А дідусь та Лаврик уже поспішали до лісу. Сніг був молодий, ще не злежався, але лижі ковзали добре, бо дідусь кілька днів тому змастив їх, а перед виїздом натер сукнинкою.

Увійшовши до лісу, одразу побачили, що соснам непереливки. Багато дерев попригнило снігом, чимало гілок повідчухувалося.

Дідусь стукав по стовбурах довбенькою, гамселив по гіллі тичкою. А Лаврик струшував сніг із маленьких соснонок. Густою холодною порошею обсипало дідуса й онука, а вони пробиралися від дерева до дерева, визволяли їх з-під снігової навали.

Хтозна, скільки часу минуло, як забралися в ліс. Зупинило їх розкоштисе:

– Еге-гей! А це що за сніговики тут воюють?

До них проишував на лижах лісник дядько Андрій, а з ним ще люди.

– Ну, Гордію Івановичу, свого лісу ви не залелеки по черзі сідали на величезний ліхтар, який щовечора вмикав Тарасовий тато для освітлення вулиці й подвір'я.

– Гріються, бідолашні, – зітхала бабуся, – добре, що хоч не голодні, та й морозів лютих немає...

Проте у зими були щодо цього свої плани. Під кінець січня випав великий сніг, залютували морози, і тут вже лелекам стало скрушно. Ні тобі поживи знайти, ні зігрітися. Даремно Тарасиків батько залишав ліхтаря увімкненим як удень, так і вночі. Лелек було п'ятеро, а ліхтар – один.

Зібралися схвильовані селяни: як допомогти бідолахам?

– І ми залишимо ліхтарі увімкненими, – зголосилися ті, у кого біля двору було потрібне освітлення, – нехай гріються.

Люди гуртом розчистили від снігу ділянку землі, понаносили соломи, сіна, щоб лелеки могли там відпочити в теплі. Хтось приніс їм туди вареної картоплі, міський рибалка – свіжозловленої дрібної риби,

буваєте і за такої пори! – дивувався лісник.

– Хіба ж можна друга в біді залишати? – відповідав дідусь.

– А цього лісовичка ви тут не заморозили?

– І дядько Андрій обійняв Лаврика полами свого широчезного кожуха, потер рукавицею йому щокі.

– Ні, мені навпаки – жарко! – Від Лаврика справді аж пара йшла.

Лісник вправно розпалив багаття на застиглій галявинці.

– Ви обсушіться, бо це ж не літо! – наказав. – А ми ось з хлопцями заступимо вам на зміну.

Люди пішли лісом, здійснюючи над деревами снігову хмару.

– Ну, тепер ліс не пропаде! – задоволено казав дідусь.

Він вийняв з торбини кілька картоплин, пригорнув їх тліючими жаринами. Нічого смачнішого не куштував раніше Лаврик! Куди там усяким цукеркам і навіть морозиву! Від печеної в зимовому лісі картоплі тіло сповнювалося теплом і бадьорістю.

А сонце вже скочувалося на вершини сосон, і мокра хвоя засяяла міріадами іскринок. Звільнені із снігового полону, дерева немовби усміхалися дідусеві Гордію і Лаврику.

інші – теплої води.

Поки лютували морози, люди щодня приходили й піклувалися про лелек, а ті вже й перестали їх боятися, розуміючи, мабуть, що вони рятують їм життя...

Через деякий час зима перестала лютувати, потекли струмочки, почали висовувати свої голівки підсніжники... Весна...

Лелеки вже повернулися до гнізда, вже знову самі почали літати за поживою. А коли ще трішки потепліло – взялися будувати нове гніздо.

– Де лелека водиться, там щастя родиться, – сказала якось бабуся, спостерігаючи за їхньою роботою.

– Значить, усе наше село буде щасливим, – додав до бабусиних слів Трасів тато, – он скільки гнізд у нас.

– Хай живуть, сердешні, щоб тільки був мир і спокій на землі, щоб усім було добре, – витерла сльозу бабуся.

«Хай буде добре усім добрим істотам», – подумав і собі Тарасик.

Володимир КЛЕНЦ

Абетка небищ про рибу, тварин і птахів

Чч

Чорногуз городом йшов,
Картуза в траві знайшов.
Одягнув, побіг до чаплі,
Щоб позичити в неї граблі.
Стріла в житечку коза –
Пожувала картузу.
Сів і плаче чорногуз:
– Мов ганчірка, мій картуз!

Шш ш

Шпак шпаківі говорив:
– Я земельку довго рив
І знайшов в ній черв'яка –
Більший він за лошака.
Хоч черв'як отой брикався –
Сів на нього і катався.
День катав би той черв'як,
Але з'їв його гусак.

Щщ

Щука щавлику нарвала –
Щукам борщ приготувала.
Хвалять щуки борщ зелений.
Просить сом:
– Звари й для мене!
Каже щука дядьку-сому:
– Ти приходь до нас додому.

Нащо знов варити борщик?
В нас його – великий горщик.

Ъ

М'який знак знайшов гусак,
Гусенятам мовив так:
– Подивіться: він м'якенький,
Мов пір'їночка, легенький.
Ми на ньому будем спати,
Снів солодких виглядати.
Дуже раді гусенята:
– Гарна знахідка у тата!

Ю ю

Юрок у хлопчика Юрка
На день позичив вітрячка.
Награвся ним гарненький птах –
І почепив його на дах.
Гуде веселий вітрячок.

Почув рябесенький бичок
І заховавсь в дубову бочку,
Шепоче:
– Диво – у юрочка!

Я я

Ягня знесло в кущах яєчко
Й побігло пастися у гречку.
Яєчко ящірка знайшла,
Веселу пісню завела:
«У мене гарне є яєчко,
Його знайшла я недалечко».

Славетні українці

Народна художниця Катерина Білокур

Природа стала для неї вчителем, а квіти – головними мотивами полотен. «Квіти, як і люди – живі, у них є душа!», – говорила видатна українська художниця Катерина Білокур. Вони, немов на одному диханні, лягали на полотно яскравим вибухом. Розмістити колекцією її картин мріяли в Радянському Кремлі, а сьогодні, щоб побачити її полотна, в Україну приїжджають люди з усього світу.

Народилася мисткиня в селі Богданівка в Яготинському районі Київської області. Ці звивисті вулички зберігають пам'ять про Катерину Білокур. А в невеликому будинку, де все життя прожила художниця, – музей.

Коли дівчинка почала малювати – точно ніхто не пам'ятає. Та й були це наївні дитячі ескізи, намальовані вуглиною на клаптиках полотна.

Художниця протягом всього життя виборювала право малювати. Її біографія, ймовірно, могла б стати сюжетом до голлівудського фільму. Адже до школи Катерина Білокур не ходила, вчилася писати і читати самотужки. В дитинстві збирала з печі вуглини й розмальовувала стіни, потайки забирала олівці брата і прикрашала квітами зошити. Подорослішавши, замість того, щоб займатись хатньою роботою, тікала в поля і малювала – часто на звичайному полотні, яке прала, аби малювати знову. Пензлики робила сама, фарби також з настоїв буряка, бузини, калини. Усе сама, ніхто не вчив.

Жага отримати художню освіту не покидала Катерину. Дізнавшись з газети, що Київський театральний технікум набирає студентів – вирішила знову ризикнути після того, як її не прийняли в миргородський технікум.

Але в Театральному технікумі розмова почалася з питання про закінчення школи. На цьому, як і в Миргородському технікумі, все й закінчилося. Документа не було... Знову розчарування і душевний біль.

Відчай проник у душу так глибоко, що в листопадову холоднечу вирішила... топитися. На щастя, обійшлося. Перемогло бажання жити і довести всім, що вона здатна на щось більш значуще, ніж поратися на городі!

У 1934 році Катя Білокур створює «Берізку» – одну з перших картин, які принесли їй всесвітню популярність. Через рік з'являються «Квіти за тином» – інший прославлений шедевр. Так, за роботою в городі, по дому та в малюванні

минають роки...

У 1940 році в Полтавському будинку народної творчості відкривається перша персональна виставка Катерини Білокур. Усі 11 полотен мають колосальний успіх. Художницю з Богданівки нагороджують поїздкою до Москви.

1954 року на Міжнародній виставці в Парижі три картини Білокур: «Цар-Колос», «Берізка» і «Колгоспне поле» – були внесені до експозиції радянського мистецтва і принесли їй світову славу.

Саме на цій виставці її картини побачив Пабло Пікассо, який був вражений талантом української художниці. Він сказав: «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ!»

Музей володіє багатою колекцією картин цієї непересічної людини, яка на початку шляху до «святого малярства» працювала, приховуючи свої картини, наче гріх, але, перемігши долю, дійсно довела, що народжена бути художницею з ліричним і дуже індивідуальним даром.

На 20 сторінці подано декілька робіт Катерини Білокур

Всеволод НЕСТАЙКО

ПРИГОФИ БЛИЗНЯТ-КОЗЕНЯТ

(Продовження з попереднього числа)

Бош Бермак і Бом Штекс справді так захопилися своєю ланкою, що навіть не звернули на них уваги. І, непомічені, близнята-козенята вибігли на ганок. І тут спинилися в нерішучості. Бо під ганком стояли тітонька Кобила і дядечко Кінь. Вона ближче до ганку, він трохи далі. Тітонька Кобила побачила Вітю і Вову, але підбадьорливо моргнула їм і посторонилась так, щоб їх не побачив дядечко Кінь. Близнята-козенята вдячно глянули на неї і чимдуж побігли з двору стежкою попід лісом до сушарні. У дворі сушарні висіло багато-багато ягнячих шкурок. Вітя і Вова вибрали собі підходящі: за розміром і вскочили у них. Потім глянули один на одного.

– Ой. Вітько, – сказав Вова, – ти баранчик.

– Ой. Вовко, – сказав Вітя. – ти теж баранчик.

– Ех, зітхнули вони разом.

– Ми не баранчики, ми таки справжнісінькі барани. У таку халепу за власним бажанням втрапили. Невідомо ще, чим усе це скінчиться. І взагалі дивина виходить. То ми тікали, боялися, щоб нас не побачили. А тепер нам треба навпаки – старатися, щоб нас побачили і впіймали. Кіно!.. Та ще й так, щоб ніхто не запідозрив, що це ми навмисне піддаємось.

Так, це було хитре завдання.

Вітя і Вова пострибали до палацу королеви. Перед палацом був ставок, через нього місток. За ставком ріденький гайок. Деревя в тому гайку були наполовину вирубані, стирчали тільки пеньки. Як усі недобрі люди, королева не любила природу і нищила її. Саме в цьому гайку і вирішили чекати Вітя і Вова. З одного боку, рідко, все видно, їх можуть легко побачити. З другого боку – все-таки гайок, таке враження, що вони тут ховаються.

Їм навіть не довелося довго чекати. Раптом ворота розчинилися, і виїхала карета королеви Пуршами.

На передку сидів хурман Тпрукало-Нокало, в кареті королева Пуршама. А у неї в ногах вірний охоронець Гицельцап.

– Вітько, давай стрибати, бо не помітять! – скрикнув Вова.

– Давай! – скрикнув Вітя.

І близнята-козенята почали підстрибом бігати між пеньків, удаючи, наче вони бавляться.

Королева перша помітила їх.

– Стій! – заверещала вона хурману і штурхонула ногою Гицельцапа. – Ану встань. Ану глянь! А ти казав, що ягнят уже нема.

Безсовісний брехун. Тобі просто ліньки було гарненько пошукати. Ліньки! Ану вставай! Ану біжи! Ану лови!

– Га? Що? Де? – підхопився Гицельцап і вискочив з карети. За ним з передка скочив Тпрукало-Нокало. І вони кинулись до близнят-козенят.

Королева Пуршама теж вилізла з карети і давай ляпати себе руками об поли і звискувати:

– Держи! Лови! Хапай!

Та, хоча Вітя і Вова не дуже й тікали, ні Гицельцап, ні Тпрукало-Нокало ніяк не могли їх упіймати. Королівські слуги виявилися дуже незграбними. Вони раз у раз перечіплювалися об пеньки й гепали на землю.

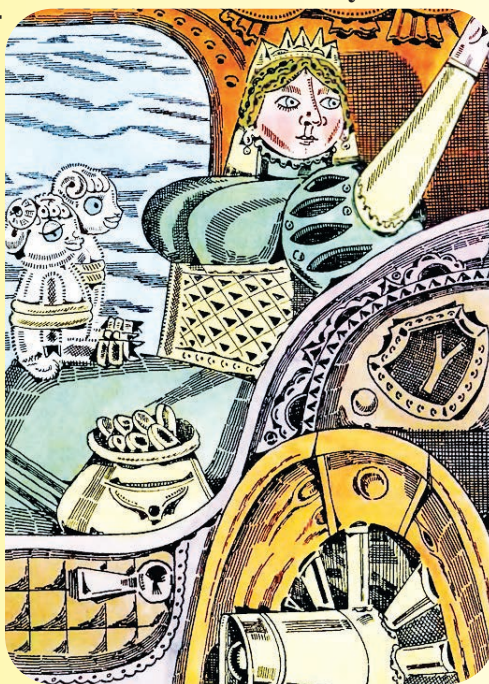
Королева так сердилася, що аж сичала:

– Розтяпаки! Вижену! Звільню з роботи!

Нарешті, бачачи, що це не допомагає, вона закричала:

– Двадцять золотих монет тому, хто впіймає!

Ех, як почали старатися Гицельцап і Тпрукало-Нокало! Вони хекали, сопіли і крутилися, мов дзиги. Причому кожен намагався одіпхнути іншого, щоб той не впіймав. І вони не стільки ловили, скільки пхалися і

заважали один одному. Як усі хазяйські посіпаки, вони були страшенно жадібні, і кожен хотів, щоб гроші дісталися йому.

Нарешті, бачачи, що так у них нічого не вийде, близнята-козенята попадали на землю, буцімто знесилені.

Оскільки Гицельцап був дужчий за Тпрукала-Нокала, він одіпхнув хурмана так, що той перекинувся, а сам гепнув на землю, руками схопивши Вітю, а ногами притиснувши Вову.

І закричав щосили:

– Впіймав! Ура-а! Я впіймав!

Зв'язавши близнят-козенят, він подав їх королеві.

Королева сіла в карету, поклала собі в ногах Вітю і Вову і сказала Гицельцапу:

– Тут тобі місця вже нема. Побіжиш за каретою.

Гицельцап закліпав на неї очима:

– А... а гроші?

Королева здивовано глянула на нього:

– Які гроші?

– Ви ж обіцяли. Двадцять монет тому, хто впіймас.

– Двадцять монет я не могла обіцяти. Здасться, я обіцяла, але десять.

– Ви... – почав Гицельцап, але королева перебила його:

– Якщо ти не віриш, то мені може здатися, що я нічого не обіцяла.

– Ги-ги, – вищирився на передку Тпрукало-Нокало.

– Так точно, ви обіцяли десять, – поспішив сказати Гицельцап.

– От бачиш. За те, що ти сумнівався, одна монета з тебе вираховується. На! – і королева висипала Гицельцапові у жменю дев'ять монет.

– Хай живе ваша мудрість! – вигукнув Гицельцап і підтюпцем побіг за каретою. Він був дуже радий, що одержав хоч дев'ять. Королева могла й не дати нічого. Вона була скупа, вередлива і ніколи не дотримувала свого слова.

У палаці королева перш за все побризкала на Вітю й Вову парфумами, пов'язала їм на шиї бантики і повела кудись по довгих коридорах. Вони прийшли в маленьку кімнатку, де на старій подертій підстилці лежала гарненька киця з сумними очима. Це й була придворна киця Мурнява.

– От бачиш! От бачиш! – уїдливо сказала

королева Мурняві. – От бачиш, які в мене симпатичні ягнятка. От я з ними гратимусь, а тебе й знати не хочу. От! І їсти не дам, раз ти така вредна і не хочеш ходити догори хвостом на передніх лапках. От! Ще й підстилку забери. От! Лежи просто на холодній підлозі.

І вона схопила підстилку і висмикнула її з-під киці. Потім ще стусонула Мурняву ногою і вийшла, тягнучи за собою на повідку Вітю і Вову.

Королева привела близнят у велику порожню кімнату, встелену квітчастим килимом. По килиму були розкидані ляльки з одірваними руками, ногами, з чорними дірками замість очей.

Це була кімната для ігор.

– Зараз будемо танцювати, – сказала королева. – Ану ставайте на передні ноги, задні піднімайте. Голову вниз, хвіст угору. Хвіст угору! Я що кажу – хвіст угору! Голову вниз!

Королева схопила Вітю за праву йогу. Вову за ліву і підняла вгору.

Ой, як це було погано, як це було кепсько – теліпатися вниз головою на одній нозі у чийхось руках! Все тіло боліло, у голові паморочилось. Віти і Вова стогнали і ойкали, але королева на це не зважала. Вона, навпаки, дратувалася і кричала:

– Ану. перестаньте мені скавчати! Ану тихо! Кому кажу! Танцювати! Веселіше! Танцювати! Раз-два-три! Раз-два-три!

І тут Вітя й Вова згадали, як колись у дитсадку Васько Бобир притяг звідкись кошеня і придумав дресирувати його для цирку. «А головне для дресирування, – авторитетно сказав Васько,с – це учить довго і без перерви». І вони всі по черзі тримали кошеня за задні лапки, щоб навчити його ходити тільки на передніх. Кошеня було худе, маленьке, нещасне. Але Васько Бобир сказав, що вчити можна саме тільки таких, маленьких, бо доросле кошеня вже не навчиться, що всі дресирувальники починають учить звирів змалку, – тільки тоді можна досягти успіхів. Вони дресирували кошеня майже цілий день. Змінюючи один одного, по черзі бігали у закуток за їдальнею – так, щоб не бачила Галина Михайлівна. Кошеня спершу нявчало, потім захрипло, втратило голос і тільки беззвучно роззявляло рота. Але так і не навчилося ходити на передніх лапах. Васько Бобир дратувався і казав, що їм попалося якесь дурне кошеня, і всі з ним погоджувались і теж дратувались. (Далі буде)

Дмитро ПАВЛИЧКО

Золоторогий олень

Поема

(Продовження з попереднього числа)

Олень знову стук та стук.
Вийшов чоловічок,
Глянув – роги мерехтять,
Мовби зо сто свічок.

Хреститься: – Щезни, пропадь,
Згинь, нечиста сило! –
Олень каже: – Як мене
Бачить вам немило,

Я піду собі, але,
Знайте, я не з пекла.
Вигнала мене з лісів
Ця зима запекла.

Я звичайна звірина,
Що шукає їдла.
Доля з мене кпить моя –
Щедра й дуже підла.

Маю роги золоті,
Та сінця не маю.
Їх для вас я за стебло
Зараз відламаю!

Чоловічок зміркував –
Можна поживиться.
А до золота він лип,
Як до гач* живиця.

Копійчиною радів,
Як душею дідько.
(Попадаються такі
В горах дуже рідко).

Оленя заводить він
До своєї стайні, –
Їжте, ріженьки мої,
Золоті та файні!

Олень давиться – не їсть.
Сіно гарне, свіже.
Чоловічок не чека,
Роги йому ріже.

Пиняво робота йде –
Пилка не до злота.

Олень каже: – Не спішіть,
Це моя турбота!

І до жолоба тарах –
Роги відлетіли.
У старого скупака
Губи затремтіли.

Він і каже: – Брате мій,
Дякую сердечно,
Та у мене жить тобі
Дуже небезпечно.

В хату просяться не раз
На нічліг мисливі.
Та й сусіди в мене злі,
Наче пси нюхливі.

Я тобі вночі стіжок
Вивезу до бору,
Тільки, прошу, не ходи
На мою обору!

Біля оленя впада,
Леститься псявіра.
Сам гадає, як би так
Спекатися звіра.

Чей же вміє розмовлять
Це створіння враже,
А якщо про скарб його
Всім воно розкаже?!

Олень згодився: – Везіть
Сіно на поляну.
Більше, дядечку, до вас
Я вже не загляну...

5

Так з'явилося сінце
В лісі на галявні.
Олень з грудня їв його,
А доїв у травні.

Роги вирости нові,
Може, навіть кращі,
Він тепер ховався знов
У глибокі хащі.

Мав леговище м'яке
В непролазній пуші,
Їсти сіно він ходив
Тільки в ночі тьмуші.

Теплі весняні вітри
Лоскотали ніздрі.
На бриндушці сніг конав,
Наче вовк на вістрі.

Ще раз одягла зима
Льодове намисто,
Та сховалась, де було
Вільготно й тінисто.

Звори водами гули,
Птаство грало знову,
І лишив Золоторіг
Схованку зимову.

В полонину повернувся
І зажив некрадки.
Про якусь нову біду
Не було і гадки.

А тим часом навкруги
Чатувало горе:
Оленя ловить прийшло
Ціле військо в гори.

Чоловічок – той скупар –
Був цьому виною.
Роги золоті загриб
Він у купу гною.

І про свій великий скарб
Ні слівця нікому,
Тільки – жінці, а вона –
Кумові своєму.

Кум – кумі, кума – кумі,
Аж одна кумася,
Як почула про таке,
Мало не стеклася.

* Гачі – вузькі гуцульські
штани (діал.).

(Далі буде)

Вивчаємо англійську

1. Відшукай 12 слів, які пов'язані із Днем Святого Валентина.

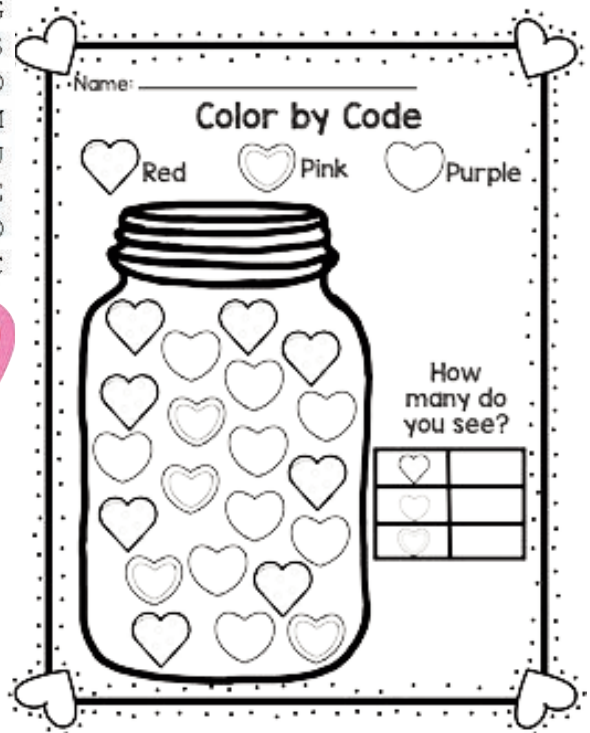
Valentine's
Candy
Chocolate
Cupid
Flowers
Friends
Sweetheart
Arrow
Kisses
Love
Hearts
Ring

Valentine's Day

S Y L W J C K Z U H T C V T B
Y R F A H F U K M A A H F O L
C M R P C X W P H O E O C L X
B C C A N D Y A I T X C Q L N
X G B S Y Q V E V D V O C U O
S W E E T H E A R T F L T S H
S D T A I R F W L L N A C E U
Z E D R H R O O O E Q T O S G
F U Y U V R V C U Q N E X S S
R H D R R E E G T K I T K I D
I T Q A Y M F G C G P C I K M
E M X A S L W S F G H S H N U
N H E A R T S L V U W P K B E
D U A X Y F L O W E R S T C D
S N K S D K K X F L B C M F C

любиш цю людину, та за що ця людина любить тебе.

4. Подивись на банку, вона наповнена багатьма сердечками. Розмалюй за кольором, порахуй різні види сердець англійською та впиши правильні номери.

Чи знаєш ти значення цих слів українською?

2. Прочитай текст про подругу. Обери та допиши правильні відповіді до кожного речення. А в тебе є багато друзів? Як звати твого найкращого друга або подругу?

I have a friend.
Her name is Cindy.
She has a box of chocolates.
She loves chocolate.

- I have _____.
a. a house
b. a friend
c. a pencil
- Her name is _____.
a. Jenny
b. Brittany
c. Cindy
- She has _____.
a. a box of toys
b. a jar of candy
c. a box of chocolates

Dear _____

I love you because _____

I know you love me because _____

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусонаса

частина II

2. Як Панас Гусонас Варвару Чухайхмару та Каню Восорканю у віру християнську охрестив

Після рясного дощукі опришки хотіли погуляти – чарку-дві сивухи перевернути, ковбаскою та салом закусити, пивом та вином жирні страви покропити, пісеньку заспівати, аркана потанцювати і давні роки згадати, а до того в них же гість – сивий Дід, який повертався з Чорногори від мольфара Кирила Кликайдоща, не пустять його в дорогу голодного, бо святе письмо пише, що подорожнього треба погодувати, а опришки дотримуються святого письма, як горіх стіни, але за те в них добре серце, опришівське.

Враз на скатертині появилось сало свіженьке, і буджене, і варене в розсолі, і молоте з часником та цибулею, і ковбаска венгерська, і шинка циганська і гуска печена по-волоськи, і качка варена по-болгарськи та індик смажений по-словацьки, і печеня свиняча, і печінка теляча, а ще й ніжка баряняча, а напоїв – горілок, слив'янок, грушовок, черешенянок, борскв'янок, деренянок, малинянок, чорницянок, афинянок та різних вин від токайського до молдавського, і пива чеського кілька захоч – їж та пий душе, веселися!

Але старий дід, як побачив скатертину, перелякався і почав хреститися, як від нечистого:

– Е-е-е, хлопці, ви хочете мене старого зі святої дороги зігнати. Не вийде, хлопці, не вийде, бо я все життя на пісних стравах жив, на холодній водиці та свіжому узварі.

Враз на скатертині появились миски із буряковим борщем, з капустаком, з грибовою підбивкою та мачанкою з розсолем, тарілки з варениками з капустою, картоплею й повидлом, та глечики зі свіжим запашним узваром та чорним квасом.

– А це, хлопці, вже зовсім інша справа! – цмокнув дід і взявся за ложку!

Попоїв старенький, перехилив глечик узвару,

перехрестився, подякував опришкам за гостину і гайда з богом до своїх міжгірян, а опришки повернулися до страв та напоїв, які появились спочатку на скатертині.

Попоївши добре, перехиливши кілька чарок, почали вихвалювати Панаса:

– Ну і показав відьмам Панас, де раки зимують.

– Показав, показав.

– Показав їм і де роги кози правлять.

– Дав їм гарту.

– Ой дав, бігме дав.

– Навчив їх розуму.

– Навчив, навчив, ще й як навчив.

– Ой, братчики опришки, не навчив я їх ніякого розуму, вони вже й забули мою науку, бо самого чорта дочки. Таких треба так покарати, щоб більше ніякого лиха людям не робили.

– Повісити!

– Застрелити!

– Посікти на мак!

– Топірцями їх!

– Ножами!

– Шаблями!

– Кинути зі скелі!

– Побити камінням!

– Отруїти!

– Живцем облупити!

– Тихо! – крикнув чех Богуміл Грабал – похилого віку опришок. – Відколи світ світом, відьом палять.

– То у вас, у католиків, а у нас православних їх топлять, – обізвався гуцул Іван Похмурий.

– Яка різниця, як їх погубити! – здивувався словак Ян Налепка.

– Та різниця є, – озвався волошин Тодер Горун. – Їх треба по-християнськи спаздерити!

– Ну тоді треба їх потопити в Тисі! – не попускав свого Похмурий.

– Та де у лагідній Тисі, може у бурхливому Черемоші, – озвався Петро Коломия.

– Яка різниця, в котрій річці? – знову здивувався Ян Налепка.

– Ану гов! Послухаймо, що скаже на це Панас, – говкнув Олекса Довбуш на свою ватагу, яка розкудкудакалась, як кури.

– Правда, адже це його відьми, – погодився угорець Янош Кошут, який не розлучався зі своїм земляком Міклошем.

– Та бісові вони, а не мої, – посміхнувся Панас, – але покарати їх мусимо, і дуже строго!

– Як? – запитала здивована громада.

– По-християнськи, – відповів Панас.

– Я так і знав, що будемо їх топити в Тисі, – зрадів Іван Похмурий.

– Та ліпше в бурхливому Черемоші, – не погодився з ним Петро Коломия.

– Яка різниця? – махнув рукою Ян Налепка.

– Не будемо їх топити ні в Тисі, ні в Черемоші, – промовив до опришків спокійним голосом Панас.

– Тоді в Пруті?

– У Сереті? – намагались опришки вгадати річку, в якій будуть топити відьом.

– Ні в Пруті, ні в Сереті, – посміхнувся Панас.

– А тоді в котрій річці?

– Ні в котрій, – відповів Панас.

– В озері?

– У болоті?

– У бочці? – не втихали опришки.

– Не будемо їх топити, – втихомирив опришків Панас.

– Хіба ж я не говорив вам, що відколи світ світом, відьом палять, – зрадів чех Богуміл.

– На дубових полінах.

– На букових, бук ліпший.

– Смерека горить найліпше.

– Найліпше горить береза, – почали сперечатись опришки.

– Яка різниця? – не переставав дивуватись Ян Налепка.

– Не будемо їх ані топити, ані вішати, – знову втихомирив їх Панас.

– А тоді? – запитали розчаровані опришки.

– Відьми – це чортові дочки.

– Чортові, чортові, – погодилися опришки.

– Вони зреклись Святого Хреста, Матері Церкви, Святої Трійці, Богородиці Діви і всіх святих.

– Зреклись, зреклись, – загула громада.

– А ми охрестимо їх знову, щоб відреклись від нечистої сили, – повідомив їх Панас.

– Охрестимо, охрестимо, – гукали опришки.

– Господь не хоче смерті грішника, а покаєння

його, – протяг баранячим голосом буковинець Дмитро Кокотюх.

– Ну тоді котрий з вас стане хрещеним батьком Варвари Чухайхмари?

Опришки замовкли, наче води в рот набрали, бо хто би хотів куматися з відьмами чи брататися з нечистим, а тут ще гірше...

– Он як, – здивувався Панас. – Тоді стану я хрещеним батьком Варвари Чухайхмари.

– А я охрещу Каню Босорканю, – погодився Олекса Довбуш, щоб не принизити себе перед опришківським товариством.

– А священик?

– Треба священика.

– Без попа не обійдешся в такому ділі.

– Хрестини святе діло!

– А хіба в нас немає свого попа? – посміхнувся Олекса Довбуш, дивлячись у бік буковинця Дмитра Кокотюхи.

Дмитро закінчив духовну семінарію, висвятився в попа, висповідав до півсотні молодичь, похоронив сім покійників, охрестив п'ять немовлят, звінчав три пари, і дав драла в опришки, де не були заборонені м'ясні страви, чарка-горілка та весела пісня-коломийка.

– А хіба я знаю? Я ж призабув усе, вже давно...

– Нічого, впорасешся, Дмитре, – підморгнув йому Олекса Довбуш, і налив вина.

– Отче Дмитрію! – поправив його Довбуш.

– Вибачте, отче! – похилив голову Довбуш.

– Ну тоді, як хрестити, то хрестити, – погодився отець Дмитрій і почав добувати з бесаг стару поношену рясу, залізного хреста і все необхідне для такого діла. – А де немовлята, тобто відь... тобто ваші філини?

Панас луснув два рази батоном і перед ним появилися відьми Варвара Чухайхмара та Каня Босорканя.

– Ваше Благодіє Панасе Відьмопасе!

– Більше не звіть мене так.

– А як? – здивувались відьми.

– Ти, Кане Босоркане, зви мене Панасом, а ти, Варваро Чухайхмаро, хрещеним батьком.

– А я твій хрещений, Кане Босоркане. Ми вас охрестимо у православну віру, – посміхнувся до них Олекса Довбуш.

(Далі буде)

Іспанська народна казка

Золотий, срібний та шовковий кораблі

Було у батька троє синів. Надумав старший син піти пошукати щастя, але батько не дозволив: мовляв, люди вони не бідні, то й нема чого синові йти з дому.

Але син усе-таки впрохав батька, аби той благословив його, і наказав спорядити золотий корабель. Корабель негайно спустили на воду, і старший син вирушив у мандри. Прибув він до одного міста та й звелів слугам витягти корабель на суходіл і поставити в залі поряд із його спальнею. А сам позичив у хазяйки заїзду кошик і пішов на базар купити м'яса.

Проходячи повз королівський палац, юнак побачив на брамі оголошення. Там говорилося, що у себе в палаці король ховає дочку, і хто її знайде, той з нею і одружиться. Увійшов юнак до палацу, щоб спробувати розшукати принцесу, король йому й каже: «Як не знайдеш її за три дні, замурую тебе». Зважився юнак шукати принцесу, але не знайшов її за три дні, і його замурували.

Чекали батько й брати старшого сина додому, а його нема та й нема. Надумав тоді середульший податися на пошуки брата і попросив батька, аби той спорядив срібний корабель. Спустили срібний корабель на воду, і вирушив середульший брат у мандри. Дорогою зупинився він у тому ж заїзді, що й старший брат, побачив у залі золотий корабель і вирішив, що брат має бути десь неподалік. Він теж позичив кошик на м'ясо і прочитав на брамі оголошення. Зайшов, але король попередив його, мовляв, у них є вже один юнак, дуже схожий на нього, і довелося того юнака замурувати, бо він узявся розшукати принцесу, але не знайшов. «Дивися, щоб і тебе не спіткала така доля», – застеріг король, однак середульший брат зважився шукати принцесу, не знайшов її, і його також замурували.

Тоді найменший син сказав батькові, що вирушить на пошуки братів, але той, засмучений зникненням двох синів, не хотів втратити останнього. Та юнак наполіг на своєму і попросив батька спорядити шовковий корабель. Вирушив на ньому найменший син у мандри, по дорозі зупинився в тому самому заїзді і побачив золотий та срібний кораблі своїх братів.

Подався він на базар купити якогось харчу, щоб хазяйка заїзду приготувала йому попоїсти, і помітив на королівському палаці те саме оголошення. Сів на камінь напроти палацу та й замислився, заходити туди чи ні. Коли це йде повз нього стара жінка і питає, чого він такий зажурений. Розповів їй юнак про свої прикраси, і стара поцікавилася, чи є в нього гроші. Хлопець відповів, що має два кораблі – золотий та срібний. Тоді стара порадила, щоб він звелів змайструвати золотого папугу та срібне сидало. Папуга має бути завбільшки як людина, порожній усере-

дині, з дірками замість очей. Юнак негайно замовив злотникові такого папугу, потім заліз у нього, прихопивши склянку води та паляницю, а клітку із золотим папугою поставили навпроти королівського палацу.

Короля зацікавив красивий птах, і він звелів занести папугу до палацу, щоб помилуватися ним зблизка. Шестеро челядників насилу підняли його. Потрапив юнак до палацу, почав обдивлятися і завважив, що челядники відсунули з місця ліжко, підняли кам'яну плиту, зняли залізний засув, спустилися сходами й опинилися у великому патіо з фонтаном, схожим на закритий льодою колодязь. Відкрили його челядники й почали спускатися знову. І опинилися в іншому патіо, де були одні двері. Відчинили челядники ті двері. За ними й сиділа принцеса, а з нею ще дві дівчини, всі однаково вбрані. Якби хтось і знайшов їх, то не міг би з певністю сказати, котра з трьох принцеса.

Папуга дуже сподобався принцесі, і вона звеліла, щоб птаха помістили в її спальні. Там йому щоночі лишали склянку води та хлібину. Якось уночі юнак відчув спрагу і вийшов випити води. Простяг руку і торкнувся руки принцеси, яка в цю мить теж потяглася по склянку. Принцеса перелякалася й хотіла закричати, але юнак заспокоїв її, сказавши, що прийшов звільнити її з ув'язнення. Тоді вона зраділа й попередила юнака, що перев'яже палець червоною ниткою, а в її подруг нитки будуть блакитні – так він зможе упізнати її, хоч всі троє завжди однаково вбрані.

Вранці челядники забрали папугу й винесли його з палацу. Юнак перевдягнувся, прийшов до короля і сказав, що спробує знайти принцесу. Король попередив, що він замурував у палаці двох юнаків, дуже схожих на нього – не інакше як його братів, тож і з ним може трапитись те саме. Та юнак наполіг на своєму, зайшов до палацу і почав шукати. Але він прикинувся дурником. Першого дня шукав так, ніби й не знав нічого, другого теж, а вже на третій відсунув ліжко, підняв плиту і спустився з королем та челядником. Тоді попросив ключ од ляди, а потім спустився далі, туди, де була принцеса. Король ще сподівався, що юнак не впізнає, котра з трьох дівчат, які з'явилися перед ним, принцеса. Він наказав, щоб вони крутнулися двічі і завмерли на місці. Юнак непомірно показав на принцесу, і король мовив:

– Мені нічого не лишається, як віддати її тобі за дружину, тільки нехай вони крутнуться ще раз.

Юнак знову упізнав принцесу, а як опинився на поверхні, зажадав, щоб звільнили його замуруваних братів і покликали батька. Коли всі посподилися, справили весілля, а мені дали масляні черевички, які розтопилися дорогою.

? Відгадай ?

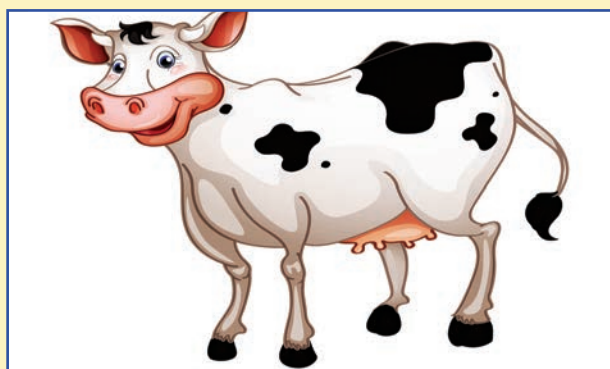
– Хай хто хоче, той і дума,
Як від лиски заховатись,
Я ж в клубочок ізгорнувся
І не буду захищатись.
І мене не вкусить лиска –
Бо колюча в мене спина!
Як не схоче поколотись,
Потупцює та й покине.
(жаж!)

А що то за тварина?
Їй багно, немов перина.
Ляже в нього і дріма,
Рохне, стогне... сил нема.
І ніде, ні в яку пору
Не подивиться угору...
(внияз)

Дуже довга в нього шия
І смугаста, як у змія.
Нею він через паркан
Заглядає, наче кран.
(федиж)

Чотири ходуні –
Щоб чобітки топтати.
Чотири цвіркуні –
Щоб чобітки нам дати.
А вила над собою –
Несе усім на страх.
А ззаду – мухобоем
Хлясь – мах!
Хлясь – мах!
Хлясь – мах! (корова)

Творимо своїми руками

Лялька-гармошка

Цю симпатичну ляльку ви можете виготовити не тільки для себе, а й у подарунок як марцішор чи до свята жінок, 8 березня.

Щоб зробити одну ляльку, вам не-

перегинаємо пополам.

Внутрішні краї червоної «гармошки» промазуємо клеєм і скріплюємо між собою. Зверху надягаємо білу «гармошку» на червону, як показано на фото, і обв'язуємо їх зверху гумкою.

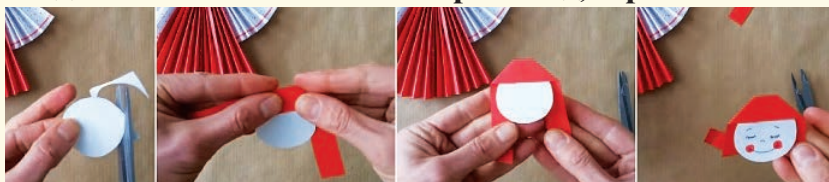
З білого паперу вирізаємо коло – це буде голова

ляльки, вам необхідні: 1 аркуш білого паперу; 1 аркуш червоного двостороннього паперу; червоний маркер або фломастер; клей; ножиці; канцелярська гумка; червоно-біла смугаста мотузочка або стрічка; чорна ручка чи олівець.

Беремо червоний аркуш паперу і починаємо згортати його «гармошкою»: загинаємо з одного краю листа смужку приблизно в 1 см, потім перевертаємо лист і загинаємо його ще раз на 1 см. Повторюємо те ж саме по всій довжині аркуша. Згинаємо «гармошку» посередині.

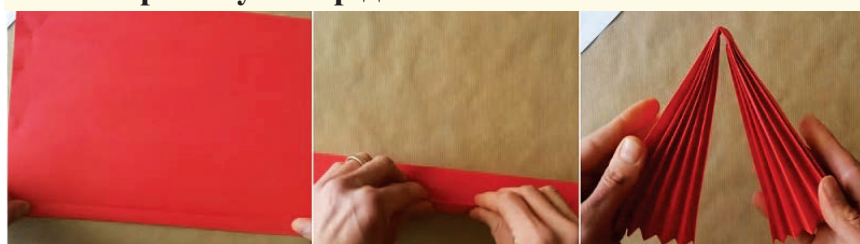

лялечки. На голову кріпимо головний убір: смужку червоного паперу приклеюємо на «лоб» і загинаємо вільні краї назад, обрізаючи зайве.

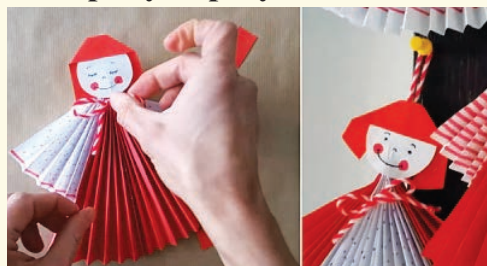
На обличччі малюємо усміхнене лице з рум'яними щічками або заплющені оченята.

Виворітну сторону голови мажемо

Розрізаємо навпіл білий папір. Беремо одну половинку і червоним маркером проводимо дві вертикальні лінії по краях, а по площі, що залишилася, ставимо врозсіп дрібні цятки. Складаємо цю половинку «гармошкою» і теж

клеєм і приклеюємо її до верхівки «гармошки»,

тобто до шії лялечки. Прикрашаємо ляльку бантиком з мотузочки або стрічки. А якщо хочете куди-небудь підвісити цю паперову ляльку, то приклейте ззаду петельку з мотузочки.

Пісня про матусю

Помірно

Музика і слова Віри ПОЛЯЧЕНКО

Вступ,
Кода:

6 **Куплет:**

12 **Приспів:**

16 **Приспів.**

20 **Приспів.**

Знову весна на порозі,
Знову тане на дорозі,
І біжить струмок до ніг
Там, де був недавно сніг.

Приспів:
А ми мамі заспіваємо,
Ми матусю привітаємо,
Хай лунають ці слова:
Мамо, мила, дорога!

Хто нас любить і милує,
Приголубить, поцілує?
Найдорожчі – хто такі?
Це матусі дорогі!

Приспів.

1

2

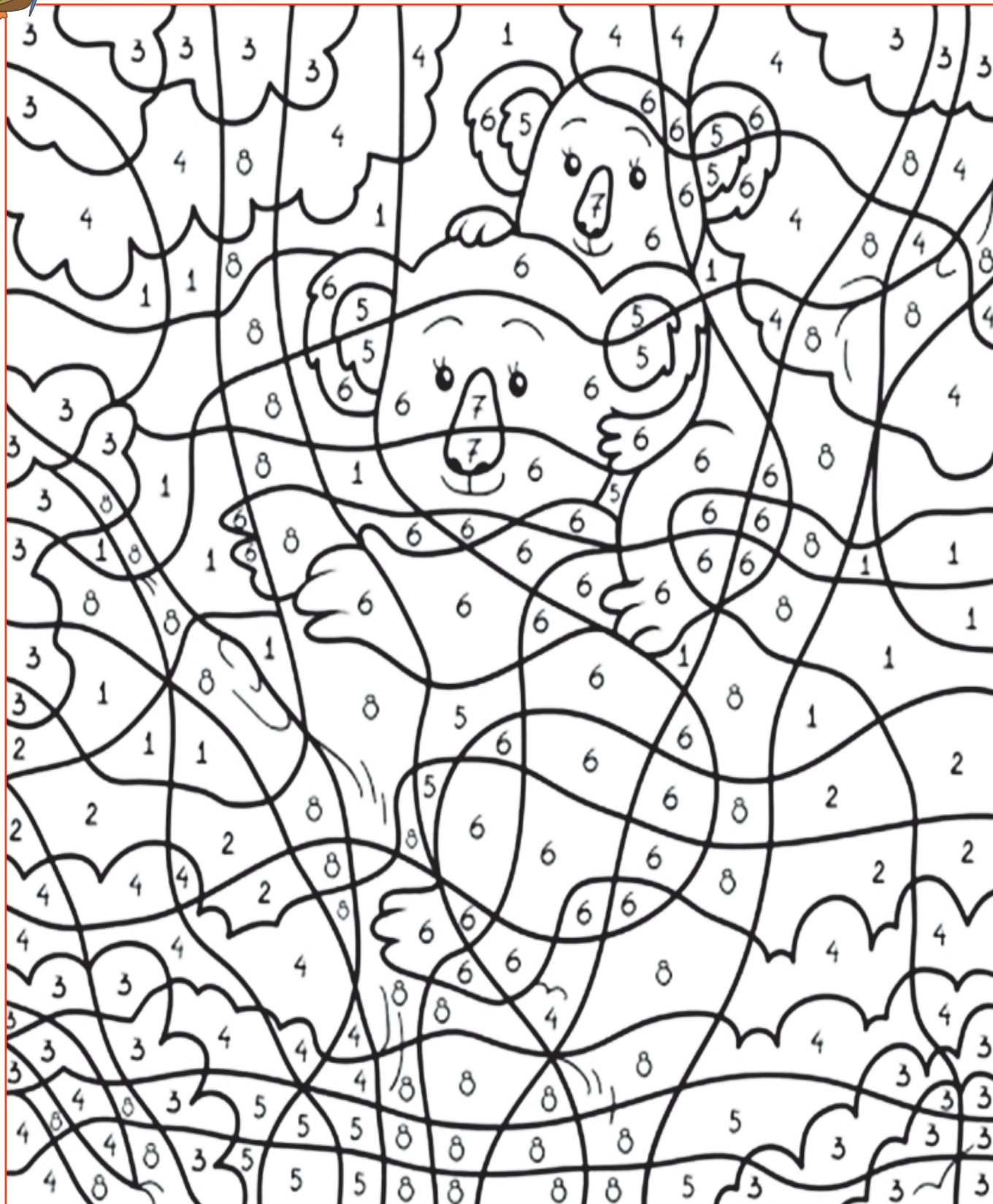
3

4

5

6

8

Касіянів день

(сторінка народознавства)

Досить незвичним і особливим святом в народному та церковному календарі є день преподобного Касіяна – пісника і чудотворця. Його відзначають 13 березня, але всього лиш один раз на чотири роки – у високосні роки. Це через те, що колись за старим стилем цей день припадав саме на 29 лютого. В народних приповідках і легендах цей святий виглядає понурим, сердитим і злим чоловіком. Часто його описують у фольклорних творах із довгими віями та бровами. У нього вони такі довгі, що він нічого не бачить. Один раз на чотири роки Касіян підіймає свої вії і дивиться навколо. Як гляне на людей – мруть люди, гляне на тварин –дохнуть тварини, гляне на поля – все сохне. Навіть існує прислів'я про це: «Касіян на худобу погляне – худобу валить, на дерево – дерево валить». За іншими переказами святий Касіян керував вітрами і за їхньою допомогою карав людей. Нашле одного – «недорід буде», пішле другого – «тяжка бола», пішле третього – «скотину від дому віджене», четвертого – «землю спалить посухою».

Щоправда, існує й інша легенда, швидше за все церковного походження. Згідно з нею преподобний Касіян не має жодного відношення до всіх цих нещасть. Насправді святий опіковується бісами, змушує їх забути свої капосні плани. Щоб «відволікти увагу» чорта від шкідливих намірів, він весь час б'є його молотом по голові. Завдяки цій звичайній праці бісикам не вдається отямитися. Лише один раз на чотири роки йде святий Касіян помолитися до церкви, щоб попросити в Бога сил для своєї нелегкої роботи з нечистою силою. А поки він молиться, чорти мають дозвілля. Це вони шкодять людям – насилають чвари, негоду і хвороби. Через те не можна виходити цього дня з дому до сходу сонця, а відтак велося не працювати на святого Касіяна.

Який з переказів про Касіяна правдивий – нам наразі не відомо. Зате точно знаємо, що наші предки

серйозно остерігалися такого сильного святого, побоювалися зустрічі з ним, боялися його гніву. Кажуть, що навіть собаки тихо трималися в цей день. Щоб задобрити прихід преподобного Касіяна та показати, що його чекають, напередодні виставляли знадвору зілля шафрану. Заздалегідь приводили до порядку водні джерела – ставки, криниці, де челядина воду бере і своє відображення в ній лишає. Бо вважалося, що «Касіян з води читає, тому все так добре знає...» Казали, що цьому святому підвладна мова всякої животины, і він у неї запитує, як її доглядають господарі, і чи хто її ображає. Того, хто вів себе погано з худобиною або жив не за Божим зако-

ном, Касіян обов'язково карав: «якщо не нагодуєш добре худобину – черв'як в тобі до року зародиться; зневажиш старших – зробить калікою; сваришся – до року Касіян у землю забере».

Щоб Касіян не подивився боком на людину, а то і на весь її рід, наші прадіди напередодні 13 березня заходилися виправляти свої помилки, робити добрі справи – тобто «душечку прочищати». В першу чергу намагалися вести себе зразково, щоб можна

було дати позитивний звіт: «З лихим примирився, з ніким не сварився, ворогові хліба вділив, спраглого напоїв, в темницю та больницю до страждущого ступав, заповіді Господні ревню сповняв». Люди також вірили, що святому подобалися люди безкорисливі, ті, що і бідного, і подорожнього нагодують. Прихильним він був і до тих, хто годівнички для птахи Божої у саду покладе та і про лісну звірину не забуває та її теж у тяжку зиму підкормлює. У таких випадках преподобний Касіян ставився прихильно до людей і не напускав незгоди чи смерть. Тож цього року не забувайте про святого Касіяна: гарно себе поведіть, поспішайте зробити декілька добрих справ як для людей так і для тварин. Впевнена, Касіян їх обов'язково помітить!

Підготувала Ольга Сенишин

Картини Катерини Білокур

